

Тринадцята Міжнародна олімпіада з лінгвістики

Благоєвград (Болгарія), 20–24 липня 2015 року

Задачі для індивідуального змагання

Не переписуйте умов. Розв'яуйте кожну задачу на окремому аркуші (чи аркушах). На кожному аркуші потрібно записати номер задачі, номер свого місця та своє прізвище. Тільки в такому випадку можемо гарантувати точне оцінювання Вашої роботи.

Відповіді на задачі потрібно обґрунтувати. Правильна відповідь, подана без обґрунтування, оцінюється низько.

Задача №1 (20 балів). науатль:

$$\text{mahtlactli-on-cē} \times \text{mahtlactli} = \text{mācuīl-pōhualli-on-mahtlactli} \quad (1)$$

$$\text{cem-pōhualli} \times \text{ōme} = \text{ōm-pōhualli} \quad (2)$$

$$\text{yē-pōhualli-on-chicōme} + \text{mahtlactli-on-nāhui} = \text{nāuh-pōhualli-on-cē} \quad (3)$$

$$\text{mācuīlli} + \text{ōme} = \text{chicōme} \quad (4)$$

$$\text{mahtlactli-on-ēyi} \times \text{ēyi} = \text{cem-pōhualli-on-caxtōlli-on-nāhui} \quad (5)$$

$$\text{mācuīlli} \times \text{ēyi} = \text{caxtōlli} \quad (6)$$

арамба:

$$\text{ngámbi} + \text{ngámbi} = \text{ngámbi} \times \text{yànparo} \quad (7)$$

$$\text{ngámbi} + \text{asàr} = \text{tambaroy} \quad (8)$$

$$\text{yànparo tàxwo} + \text{fete asàr tàxwo} = \text{yànparo fete} \quad (9)$$

$$\text{yenówe} \times \text{yenówe tàxwo} = \text{fete yenówe tàxwo} \quad (10)$$

$$\text{nimbo} \times \text{fete} = \text{tarumba} \quad (11)$$

$$\text{nimbo} + \text{yànparo tàxwo} = \text{yenówe tàxwo} \quad (12)$$

науатль:арамба:

$$\text{yē-tzontli-on-nāuh-pōhualli-on-caxtōlli-on-cē} = \text{ndamno} \quad (13)$$

$$\text{cen-tzontli-on-cem-pōhualli-on-mahtlactli-on-ōme} = \text{yànparo tarumba} \quad (14)$$

$$\text{cen-tzontli} = \text{tarumba tambaroy fete asàr} \quad (15)$$

$$\text{cen-xiquipilli} = \text{weremeke tarumba nimbo yànparo} \quad (16)$$

(a) Напишіть цифрами рівності (1–12) та числа (13–16).

(b) Напишіть мовою науатль: 42; 494.

(c) Напишіть мовою арамба: 43; 569.

⚠ Класична науатль була мовою імперії ацтеків у Мексиці. Належить до юто-ацтекської родини мов.

Мова арамба (інша назва — серкі, серкісетаві чи верхньоморгедська) належить до південно-центральної папуаської родини мов. Нею говорять близько 970 осіб у Папуа Новій Гвінеї.

—Мілена Венева

Задача №2 (20 балів). Подано форми дієслів бесленейського діалекту кабардино-черкеської мови (говірка аулу Уляп, Республіка Адигея) латинською транскрипцією з проставленим наголосом та їхні українські переклади:

defən	<i>могти шити</i>
g^wəš'əʔén	<i>говорити</i>
máde	<i>шиє</i>
mášxe	<i>їсть</i>
meçántx^we	<i>ковзає</i>
meg^wəš'əʔéf	<i>може говорити</i>
mes	<i>горить</i>
mebəbəpe	<i>дійсно летить</i>
mešxápe	<i>дійсно їсть</i>
mezeqáfe	<i>удає, що кусається</i>
sən	<i>горіти</i>
ʔəg^wərəg^wən	<i>тремтіти</i>

(а) Перекладіть українською мовою:

zeqén, medéf, medáfe, səfən, meg^wəš'əʔe, mebáb.

Ось ще декілька бесленейських слів:

çántx^weçəm	<i>не ковзає</i>
çántx^wet	<i>ковзав</i>
çəntx^wéft	<i>міг ковзати</i>
dápet	<i>дійсно шив</i>
défxeme	<i>якщо можуть шити</i>
çántx^wexeme	<i>якщо ковзають</i>
meʔəg^wərəg^wxə	<i>тремтять</i>
səfçəm	<i>не може горіти</i>
bəbme	<i>якщо летить</i>
bəbxet	<i>летіли</i>
šxéme	<i>якщо їсть</i>
ʔəg^wərəg^wçəm	<i>не тремтить</i>

(b) Перекладіть українською мовою:

çəntx^wéfxeme, šxáfexəçəm, bəbəft, šxet, ʔəg^wərəg^wépepe.

(c) Перекладіть бесленейським діалектом:

*шиють; удають, що летять; дійсно горів; не може їсти; якщо говорять;
кусаються.*

Обов'язково проставте наголоси.

⚠ Кабардинська мова належить до абхазо-адизької групи північнокавказької родини мов. Нею говорять у Російській Федерації (516 000 осіб), а також у Туреччині та інших країнах Близького Сходу.

ç, g^w, ç, š, š', ʔ, x, x^w, ʒ, ʔ — приголосні звуки; ə — голосний звук. Знаком «'» позначається наголос.

—Петро Аркадьєв

Задача №3 (20 балів). Soundex — алгоритм для кодування імен та прізвищ. Його створили в 1918–1922 роках у США Роберт Расселл і Маргарет Кінг Оделл задля полегшення пошуку схожих за звучанням прізвищ. У середині XX століття Soundex широко застосовувався в США під час аналізу результатів переписів населення в 1890–1920 роках.

Нижче подано зразок картки з даними перепису населення в 1910 році. Бачимо, що код Soundex для прізвища *Wilson* виглядає як W425.

LOUISIANA			
HEAD OF FAMILY		E. D.	SHEET
W425 Wilson, Alce		118	17
COLOR	AGE	BIRTHPLACE	
B	42		
COUNTY	St. Landry		CITY
OTHER MEMBERS OF FAMILY			
NAME	RELATIONSHIP	AGE	BIRTHPLACE
Eugene	W	46	
Regina	D	15	
Walter	S	13	
Louisa	D	12	
Camila	D	7	
Conell	S	7	
Hudson	S	4	

FORM 10-636 (4-20-61)
1910 CENSUS INDEX - FAMILY

U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE
BUREAU OF THE CENSUS

Джерело: <https://familysearch.org/learn/wiki/en/Soundex>

Подано список прізвищ та відповідних до них кодів Soundex у випадковому порядку. Деякі символи пропущено:

<i>Allaway, Anderson, Ashcombe, Buckingham,</i>	S312, T ₆ , ₅ 3, C42 ₆ , T520,
<i>Chapman, Colquhoun, Evans, Fairwright,</i>	L ₄ 2, A536, C155, ₆ 23, S356,
<i>Kingscott, Lewis, Littlejohns, Stanmore,</i>	₂ 52, ₁ 52, ₃ 30, A251, A400, L2 ₀
<i>Stubbs, Tocher, Tonks, Whythead</i>	

- Опишіть крок за кроком, як генерується код Soundex.
- Поедняйте прізвища з відповідними кодами Soundex та вставте пропущені символи.
- Згенеруйте коди Soundex для таких прізвищ:

Ferguson, Fitzgerald, Hamnett, Keefe, Maxwell, Razez, Shaw, Upfield.

—Олександр Піперський

Задача №4 (20 балів). Подано речення мовою вамбая та їхні українські переклади:

1. <i>Ngarlu nya.</i>	Ти танцював.
2. <i>Gulugba ngu.</i>	Я посплю.
3. <i>Bardbi ga bungmanya.</i>	Стара втекла.
4. <i>Ngunybulugi barrawunguji.</i>	У лікаря є дім.
5. <i>Ngajbi nginya.</i>	Я побачив тебе.
6. <i>Dagumajba nguyu ngunybulugi.</i>	Вона вдарить лікаря.
7. <i>Alanga gu ngarlujba janjingungnya.</i>	Дівчинка станцює з собакою.
8. <i>Ngajba gununyu.</i>	Він побачить тебе.
9. <i>Ngirra nga gijilulu.</i>	Я вкрав гроші.
10. <i>Yagujba nyu barrawuwaji.</i>	Ти залишиш його без дому.
11. <i>Daguma ngiyinga bungmanyani.</i>	Стара вдарила мене.
12. <i>Bardbi ga darrangunguji.</i>	Він утік з палкою.
13. <i>Alayulu ngiya juwa.</i>	Вона знайшла чоловіка.
14. <i>Juwani gina ngajbi gijilulungunya.</i>	Чоловік побачив її з грошима.
15. <i>Yagu gininya.</i>	Він залишив мене.
16. <i>Bungmaji gina ngajbi balamurruwaji.</i>	Він побачив старого без списа.
17. <i>Dirragba gu bungmaji.</i>	Старий стрибне.

(a) Перекладіть українською мовою:

18. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.*
19. *Yagu gininya.*
20. *Janji darrangguwaji.*
21. *Ngirra nya alanga.*
22. *Daguma nyinga.*
23. *Dirragbi ga balamurrungunya.*

(b) Перекладіть мовою вамбая:

24. Ти залишиш мене.
25. Лікар поспав.
26. Чоловік утече з грошима.
27. Він украде собаку.
28. Дівчинка побачила тебе.

⚠ Мова вамбая належить до західнобарклійської родини мов. Нею говорять близько 50 осіб у Північній території, Австралія.

—Ксенія Гілярова

Задача №5 (20 балів). Подано 25 піввіршів сомалійською мовою, написаних розміром масафо:

1. ogaadeen ha ii dirin	14. daliilkii ku siiyaye
2. duul haad amxaaraa	15. miyaad iigu duurxuli
3. kaa dooni maayee	16. dorraad adigu kama dhigin
4. amba waa ku daba geli	17. ma deldelin raggoodii
5. dakanka iyo qaankee	18. deelqaadkan aad tiri
6. anaa been dabaadee	19. diigaanyo ciidana
7. galbeed uga dareershaan	20. wax ma kala dillaallaa
8. dalkaad adigu joogtiyo	21. duunyada ka qaadoo
9. dar alliyo heshiis iyo	22. diinkiyo dugaaggiyo
10. mase waa dayoobeen	23. dildillaaca waaberi
11. dacalkaaga kuma shuban	24. dibnahaaga kama qiran
12. miyaan duudsiyaayaa	25. hobyo wixii ka soo degey
13. doodaye maxaad oran	

Для кращого розуміння структури масафо ось 10 піввіршів, отриманих з автентичних піввіршів шляхом випадкового переставлення слів у межах одного піввірша. Деякі з них можуть відповідати правилам віршування, але більшість — ні:

26. u anigaa lehe diin	31. kuu miyuu tari wax dafir
27. waad nimankaad ma diidi	32. kuu daalasaayee nin
28. qoran daftarkaaga kuma	33. shareecada dikrigiyo
29. fuushaan kaama dusha	34. dumarkii furayaan ma
30. helo dabacayuun kulaan	35. ogaadee diyaar kuu

(a) Опишіть структуру піввіршів масафо.

(b) Подано ще 10 піввіршів масафо. П'ять з них — автентичні, п'ять — випадкові переставлення. Які з них які?

36. war ismaaciil daarood	41. digaxaarka mariyoo
37. dir miyaad wadaagtaan	42. ciid iyo doolo diraac
38. labadaad ka duudiye	43. nooma keeneen darka
39. ka jannadaad daahiye	44. kala deyaayaa miyaan
40. adiga iyo deriskaa	45. wuxuun kaa danqaabaan

—Олександр Піперські

Редактори: Божидар Божанов (відп. ред.), Мілена Венева, Дмитро Герасимов, Ксенія Гілярова, Станіслав Гуревич, Іван Держанський (техн. ред.), Х'ю Доббс, Борис Іомдін, Бруно Л'Асторіна, Джегю Лі, Еліца Міланова, Мійна Норвік, Олексій Пегушев, Олександр Піперські, Марія Рубінштейн, Даніель Ручький, Артур Семенюк, Павел Софронієв, Габрієла Хладнік, Цао Цітун, Естер Шейнкман.

Український текст: Олена Сірук.

Успіхів!